

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI
KATEDRA SLAVISTIKY**

**KULTURNĚ-HISTORICKÁ EXKURZE MĚSTEM
LVOVEM
CULTURAL AND HISTORICAL EXCURSION
THROUGH THE CITY OF LVIV**

VYPRACOVALA: Mariana Ilnytská

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Radana Merzová, Ph.D.

2022

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval/a samostatně a uvedl/a všechny použité
prameny.

V Olomouci,

podpis

Děkuji Mgr. Radaně Merzové, Ph.D., za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytla.

Podpis

Obsah

ÚVOD	6
Teoretická část	8
1. Geografické vymezení Lvovské oblasti	8
1.1. Poloha a rozloha	8
1.2. Přírodní podmínky	8
1.2.1. Reliéf krajiny	8
1.3. Klima a podnebí	8
1.4. Rozložení obyvatelstva	8
2. Historie města Lvov v kostce	9
2.1. Založení Lvova	9
2.2. Osídlení města Lvov	10
2.3. Lvov ve 14. století	10
2.3.1. 1. polovina 14. století	10
2.3.2. Lvov ve 2. polovině 14. století	11
2.4. Styl budov ve 14. až 16. století	11
2.5. Požáry	12
2.6. Válečné konflikty 17. století	12
2.7. Lvov v 18. století	13
2.8. Architektura 18. století	13
2.9. Lvov za časů Rakousko-Uherska	14
2.9.1. Národní identita za rakouské nadvlády	14
2.10. První světová válka a následný sled událostí po První světové válce	15
2.11. Projekt „Velký Lvov“	16
2.12. Lvov jako součást Sovětského svazu	16
2.13. Kultura v době druhé světové války	17
2.14. Poválečný Lvov	17
2.14.1. Demografické změny v poválečném Lvově	18
2.15. Současný Lvov	19
3. Významné památky Lvova	19
3.1. Sakrální památky Lvova	19
3.2. Světské památky města Lvov	21
Praktická část	22

4.	Ubytování ve městě Lvov	22
4.1.	Internetové platformy pro realizaci ubytování	22
5.	Doprava ve městě.....	23
6.	První den prohlídky	23
6.1.	Náměstí Rynok a blízké okolí.....	23
6.1.1.	Kamenné domy na náměstí.....	24
6.1.2.	„Lékárna-muzeum“	24
6.1.3.	Doporučení na restaurace v blízkosti náměstí	25
6.2.	Arménská čtvrť	25
6.3.	Pamětihodnosti na třídě Svobody	26
6.4.	Vysokyj zamok	27
6.5.	Pjana Vyšňa	27
7.	Druhý den prohlídky.....	27
7.1.	Prohlídka církevních pamětihodostí.....	28
7.2.	Lvovské podzemí	29
7.3.	Bleší trhy ve městě	29
7.4.	Muzeum kávy	30
7.5.	Lyčakivskyj hřbitov a Ševčenkivskyj Haj.....	30
8.	Další možnosti ve městě.....	31
	ZÁVĚR	32
	RESUMÉ	33
	RESUMÉ V CIZÍM JAZYCE	33
	SEZNAM LITERATURY	34

ÚVOD

Cílem mé práce je přiblížit čtenáři historii západoukrajinského města Lvov a seznámit čtenáře s bohatým kulturním vyžitím ve městě. Coby rodilý Ukrajinec je mi toto téma blízké, sama jsem Lvov několikrát navštívila, tudíž bych ráda nalákala čtenáře, aby neváhal a aby zvolil Lvov za svou příští destinaci na dovolenou. Město má velmi lákavé možnosti, ať už se jedná o historické kulturní dědictví nebo o výdobytky moderní doby. Jeden z cílů práce je zjistit, jaké možnosti mají potenciální návštěvníci tohoto města.

Bakalářská práce je rozdělena na 2 části, na část teoretickou a praktickou. V mé práci využiji především deskriptivní metodu. To znamená, že v teoretické části shrnu základní informace o Lvově, potažmo o Lvovské oblasti. Na začátku se budu věnovat geografickému vymezení, přičemž se okrajově zmíním o poloze, rozloze, o přírodních podmínkách, klimatu, podíváme se spolu na národnostní složení obyvatelstva v Lvovské oblasti.

V teoretické části pak navážu na téma historie. Důležitá je legenda o založení města. Postupně dále popíši, jak se město vyvíjelo v průběhu historie až do současných let. S tím souvisí také architektura města v daných časových obdobích, kterou bych čtenáři v rychlosti přiblížila. Další téma, kterému bych se chtěla krátce věnovat, je válečný, meziválečný a poválečný obraz města. Ráda bych potom navázala na demografické změny ve složení obyvatelstva v poválečném Lvově. V závěru teoretické práce zmíním pro mě nejvýznamnější a také nejzajímavější památky Lvova, a to jak sakrální památky, tak světské.

Praktická část bude zaměřena na současný turismus a možnosti, které město Lvov turistům nabízí. Navrhnu dvoudenní prohlídku města, ve které se zaměřím na místa, která jsou podle mého názoru nejzajímavější. Na začátku si dovolím pár praktických rad, které využijete při výběru ubytování. Dále nastíním, jaké máte možnosti ohledně dopravy ve městě. Pokusím se využít sílu sociálních sítí k zjištění různých informací, například jaké jsou ceny vstupného. Pokud to bude možné a dohledatelné, podívám se na otevírací dobu jednotlivých míst a další informace. Jednotlivá místa k navštívení vyberu s pomocí internetových recenzí a s ohledem na ně.

První den bude ve znamení „toulek“ po středu města, poznávání kultury a různých zákoutí. Nevynechám ani několik muzeí, protože ta jsou ve městě téměř na každém kroku. Zmíním klasická muzea jako například Muzeum historie či Národní muzeum. Jelikož jsou pro mě zajímavější spíše netradiční muzea, doporučím v průvodci i některá z nich. Druhý den exkurze bude opět začínat v centru města, některé památky a místa jsou však mimo centrální dění. Mám v úmyslu zahrnout do druhého dne prohlídky některé z církevních památek,

protože jsou opravdu velkolepé. A aby čtenář nelitoval, že většina pozornosti se přikládá centru města, doporučím i místa vzdálenější a klidnější.

Teoretická část

1. Geografické vymezení Lvovské oblasti

1.1. Poloha a rozloha

Město Lvov se nachází na západě Ukrajiny, ve Lvovské oblasti, která sousedí s následujícími 5 oblastmi: Volyňská (Волинська) oblast, Rivnenská (Рівненська) oblast, Ternopilská (Тернопільська) oblast, Ivano-Frankivská (Івано-Франківська) oblast, Zakarpatská (Закарпатська) oblast. Hraničí také s Polskem.

Jedná se o metropoli západní Ukrajiny, jakožto centrum kultury s velmi bohatou historií. Lvovská oblast zaujímá rozlohu 21 833 km², pro porovnání, rozloha Středočeského kraje činí zhruba 11 015 km², tedy téměř 2x méně. Rozloha samotného města činí 171 km².

1.2. Přírodní podmínky

1.2.1. Reliéf krajiny

V této části západní Ukrajiny je krajina velmi různorodá, najdeme zde horské oblasti, vysočiny i nížiny, pohybujeme se v nadmořských výškách od 180 m do 1408 m.

Největší řekou, která protéká Lvovskou oblastí, je řeka Dniester (Дністер) s jejími přítoky, dále zde nalezneme řeku Vyšňa (Вишня) a Šklo (Шкло). Samotné město Lvov se tyčí nad řekou Poltva (Полтва).

Lvovská oblast je proslulá pohořím Karpaty, které jsou velmi oblíbenou destinací k odpočinku a relaxaci. Člověka pohladí na duši i těle čerstvý horský vzduch, všudypřítomný klid a také velmi rozmanitá flora a fauna.

1.3. Klima a podnebí

Tato oblast se nachází v mírném kontinentálním podnebném pásmu, podnebí je ovlivňováno mořskými proudy Atlantského oceánu, stejně tak jako Česká republika. Klima je proměnlivé, léto je povětšinou teplé, často se srážkami, zima bývá mírná. V horských oblastech je klima samozřejmě chladnější, s každými cca 100 metry nadmořské výšky klesá teplota přibližně o 0,5 stupně Celsia.

1.4. Rozložení obyvatelstva

Dle posledních dostupných údajů z roku 2022 žilo v celé Lvovské oblasti 2 478 100 obyvatel, z toho 68,7% obyvatelstva je v „produktivním věku“ (od 15 do 64 let). Průměrná

délka života žen je 76,51 let, u mužů je průměrná délka života obecně značně nižší, v tomto případě 65,01 let. Samotný Lvov obývá 724 314 obyvatel.

Národnostní složení Lvovské oblasti

Drtivá většina obyvatel ve Lvovské oblasti jsou Ukrajinci, z dat vyplývá, že jich zde žije téměř 95 %. Druhou příčku obsazují Rusové s hodnotou 3,6 %. Třetí místo patří Polákům, necelé 1 %, konkrétně 0,7 %. Dalšími menšinami jsou Židé (0,2 %), Bělorusové (0,1 %). Ostatní národnosti tvoří 0,6 %.

2. Historie města Lvov v kostce

2.1. Založení Lvova

Založení Lvova sahá do 13. století, první písemná zmínka o městě se objevila v Halyccko-Volyňském (Галицько-Волинський) letopisu, jednalo se o rok 1256. V letopise je zmíněno město Lvov v tomto kontextu: „*Požár ve městě Cholma byl natolik silný, že byl vidět na mnoho kilometrů daleko, dokonce až ve Lvově*“ (překlad autorky).

Lvovský historik Ivan Paslavskij (Іван Паславський) ale učinil v roce 2010 zajímavý objev, našel totiž ve francouzském díle *Křesťanský východ* (1740), které napsal historik Michel LeQuien, zmínku o městě Lvov: „*Leopolium, nebo také Leopolis, centrum vojvodství v Polsku, rusínské město na území Halyčiny nad řekou Poltvou, které bylo založeno vládcem Rusi Lvem (Leonem) v roce 1240*” (Melnyk 2017, překlad autorky). Běžně se traduje, že město založil Halycko-Volyňský kníže Danylo Romanovyč (Данило Романович) na počest svého syna Leva (Лев Романович). Srdcem města bylo tehdy nynější náměstí **Rynok** (Площа Ринок).

2.2. Osídlení města Lvov

Není ani vyloučeno, že Lvov existoval už za dob kyjevského knížete Volodymyra Svjatoslavuče (Володимир Святославич). Spekuluje se také o tom, že jméno města mělo spojitost se lvem, a posléze Danylo Romanovyč (Данило Романович) pojmenoval svého syna právě na počest města Lvov.

Ukázalo se, že poloha města je velice strategická, neboť se zde protínají obchodní cesty mezi Západem a Východem a díky této skutečnosti se Lvov brzy stal centrem obchodu Východní Evropy. Díky své poloze blízko k Evropě se také začala více rozvíjet různá řemesla. (Melnyk 2017)

„Uzel čtyř důležitých cest měl natolik příznivé předpoklady ke vzniku a rozvoji osídlené oblasti, že je nutné si připustit existenci přinejmenším drobné osady buď na samotné křižovatce uzlu, nebo alespoň v těsné blízkosti. Z toho je možné usoudit, že v době, kdy se název města Lvov objevil v historických dokumentech, byla oblast osídlena už po několik století.” (Drexler 1920, překlad autorky).

2.3. Lvov ve 14. století

2.3.1. 1. polovina 14. století

V první polovině 14. století ovládl město poslední polský král Kazimír III. Veliký. Lvov se stal součástí Polska a následně i Polsko-litevské unie. V roce 1356 udělil Kazimír III. městu Magdeburské právo.

To mělo vliv na další rozvoj města, do Lvova se začínali sjíždět lidé různých národností a profesí a město vzkvétalo. Na druhou stranu, vzhledem ke kulturním a náboženským rozdílům si tvořily komunity ve Lvově své čtvrti. V každé čtvrti žila samostatná společenství, tudíž měla vlastní zvyky a tradice. Tyto společenské rozdíly stály za rozdělením městského prostoru.

Vznikaly nové cechy, docházelo k rozvoji obchodu a tím se obohacovala jednotlivá společenství, v důsledku čehož se vyostřovala rivalita a konkurence, která občas přerostla i ve fyzické násilí. (Melnyk 2017)

2.3.2. Lvov ve 2. polovině 14. století

Ve druhé polovině 14. století se začalo město budovat okolo nového centra, což odpovídá nynějšímu náměstí **Rynok** (Плоша Ринок). Na tom místě se postavila první dřevěná radnice, která sloužila k administrativním účelům. V roce 1383 schválila městská rada stavební řád hraničních zdí pozemků. To mělo za následek budování zdí, které ohraničovaly pozemky. Tato skutečnost přispěla k tomu, že vzhled města a struktura parcel se zachovala až doteď.

Podle privilegií Kazimíra III. získalo město 70 lánů pozemků a došlo k připojení dosud neosídlených lesních a bažinných oblastí ke Lvovu. Místní Rusíni se ocitli na předměstí a také ve vyčleněných čtvrtích zřízených speciálně pro Rusíny. Druhá polovina 14. století byla ve znamení vzniku hlavních 4 komunit: latinské, rusínské, židovské a arménské. Každá z komunit měla vzhledem k Magdeburskému právu jiné možnosti. Katolíci byli obecně v ekonomické výhodě a později vytvořili nejsilnější vrstvu měšťanů. (Melnyk 2017).

2.4. Styl budov ve 14. až 16. století

Ve 14. až 16. století v centru města převažovaly hrázděné domy s dřevěnou strukturou. Stavěly se na cihlových nebo kamenných sklepech s klenbou, která měla křížový systém. Některé z těchto budov se zachovaly dodnes a připomínají nám Lvov za časů gotiky.

Později v 16. století se gotické hrázděné domy s dřevěnou strukturou začaly nahrazovat zděnými domy, které se zdobily dle renezančního stylu podle Itálie či Německa. Tyto zděné domy v centru mívaly obvykle 1 nebo 2 patra a stály na úzkém pozemku s délkou přibližně 43 metrů. V přední části pozemku se tyčil samotný dům, za ním se rozprostíral dvůr v délce cca 10-15 metrů. Zadní část pozemku tvořila přístavba, ve které se nacházely prostory pro služebnictvo, stáj pro dobytek, spižirna a kuchyň. Přízemí domu tvořily předsíně propojené se dvorem a také obchody nebo dílny s vlastním vchodem do ulice. V patrech byly umístěny obvykle 2 ložnice, v neosvětlených místnostech uprostřed domu byla kuchyně, spižirna a schody. V posledním patře budovy se nacházely pouze dřevěné nosníky, které podpíraly strop a často byly zdobeny magickými znaky pro ochranu před požáry a blesky. (Melnyk 2017)

Fasády barokních a renezančních domů se zdobily v duchu tehdejší doby, mnohdy byly ozdobou fasády sloupy dle antického vzoru. Častěji se však kvůli nedostatku místa jednalo

o pilastry, které jsou podobné sloupům, avšak na rozdíl od sloupů jsou ploché. Ke zdobení se také hojně využívaly okenní římsy, které kromě dekorativní funkce zároveň chránily okna před srážkami. Pod střechou se umístila římsa, která vyústila v okap, ten chránil stěny domu před vodou. Stěny nad římsou bývaly zdobeny například různými sochami, zábradlím atd.

V 16. století se začala v domech rozmáhat kachlová kamna, která nejen zdobila místnost, ale také plnila funkci ohřevu domácnosti. V neposlední řadě byla velmi důležitá v kuchyni, kamna sloužila k přípravě pokrmů. Tato kamna byla příčinou častých požárů domů.

2.5. Požáry

V kronikách jsou zmínky o požárech z let 1381, 1491, 1504 a 1511. Nejničivější požár ale zpustošil město na konci června roku 1527. Roku 1527 zasáhl Lvov silný požár, který vzplanul v domě v ulici, která nyní odpovídá ulici Teatralna (Театральна). Požár se rychlostí blesku rozšířil do celého centra a postihl také předměstí Lvova. Bylo tedy nutné zrekonstruovat město, protože v důsledku požáru byly zničeny téměř všechny gotické stavby. To dalo vzniknout nové etapě lvovské renezanční architektury. Do Lvova se sjížděli architekti z Itálie, kteří začali napravovat rozsáhlé škody a začali pracovat na nové „image“ města. Přesto zasáhla Lvov další vlna požárů v letech 1565, 1571, 1611, 1626, 1712 a 1778.

2.6. Válečné konflikty 17. století

V polovině 17. století zasáhla Lvov vlna válečných konfliktů. Sultán Mehmed IV. společně se svým početným vojskem mířil po dobytí města Kamjanec-Podilskyj (Кам'янець-Подільський) na Lvov a následně dne 25. září 1672 došlo k obklíčení města. Kromě Turků se angažovala v obléhání města Moldavská vojska, Valašská vojska (tehdejší země na jihu Rumunska, pozn. autorky) a Transylvánské a kozácké pluky Petra Dorošenka (Петро Дорошенко). V tomto případě se ale město vykoupilo. O 3 roky později se odehrál další nájezd na Lvov, který však odvrátil prapor krále Jana III. Sobieskiho a Tataři se stáhli. Poslední tatarské obležení Lvova proběhlo 11. února roku 1695, kdy tlupa tatarských kočovníků napadla Lvov ze severní strany a dostala se skrz předměstí Lvova až ke Krakovské bráně (nachází se v polském městě Lublin, pozn. autorky). I přesto se vojska nakonec stáhla, neboť se na ně chystala polská armáda, kterou vedl Stanislav Jablonovskij (Станіслав Яблонівський).

V roce 1704 mělo do Lvova namířeno vojsko švédského krále Karla XII. Přes pečlivě vybudované opevnění bylo město 6. září roku 1704 dobyto a Švédové začali plenit a rabovat

Lvov. V letech 1707-1709 bylo město pod kontrolou vojáků, kteří byli příznivci polského krále Augusta II. Silného, také zde byli vojáci ze Švédska a v neposlední řadě město obývaly moskevské pluky cara Petra I. Město už nemělo sílu se bránit ani vzdorovat, tudíž pokorně platilo kontribuce a živilo vojáky (Melnýk 2017).

2.7. Lvov v 18. století

V první polovině 18. století byla ekonomika Lvova silně podkopaná a město začalo ztrácet svou starobylost atmosféru. O Lvově v té době napsal Bronisław Pawłowski následující:

„Ulice města, které byly kdysi plné hluku a obchodního provozu, ve kterých se pohybovali vedle významných osobností Lvova také zástupci různých ras a národů z Evropy i Asie, to už je pryč. Ulice už dávno nejsou dlážděné, jsou plné jam, pokryté silnou vrstvou prachu a bláta, odpadků a nečistot, tudíž bylo nutné vytvořit speciální královskou komisi, která by měla toto „zlo“ řešit. Stylové zděné domy, jejichž stavba vyžadovala velké množství peněz, tato nádherná městská sídla plná různého bohatství, jsou teď čím dál více zanedbaná, zpustošená a neopravená, a jsou z nich ruiny.“
(Pawłowski 1911, překlad autorky).

Na pomezí 17. a 18. století se rozmohl „trend“ pozemků, které patřily soukromým magnátům nebo také klášterům, a tím se ocitly mimo soudní a správní moc města. Vlastníci těchto pozemků zde stavěli domy, ve kterých ubytovávali své poddané a řemeslníky (Melnýk 2017). Postupem času na těchto pozemcích začali stavět i honosné domy pro vlastní potřeby zámožných pánů. Tyto pozemky nesly jména svých pánů, popřípadě měly název podle kláštera, který pozemek spravoval. K roku 1732 existovalo takových pozemků už 47. V samotném centru města dále zůstávaly ohraničené čtvrti, kde se seskupovaly různé národy.

2.8. Architektura 18. století

Na konci 17. století se začal ve Lvově souběžně s Evropou uplatňovat architektonický styl baroko. Barokní styl je typický monumentálností budov a bohatým zdobením s důrazem na detail. Baroko charakterizuje složitá kompozice budov, asymetrie konstrukce, dále také pompézní interiéry, často se využívaly oblé a plastické linie, mnoho sloupů a pilastrů. Z hlediska barevnosti je baroko velmi výrazným stylem, stěny a stropy církevních památek byly zdobeny bohatou paletou barev. Zdárným příkladem barokního umění ve Lvově je Dominikánský kostel (Костел і монастир домініканців) či Katedrála svatého Jiří (Собор святого Юра).

V polovině 18. století se obnovilo budování města. Nejčastěji šlo o monumentální církevní památky, stavěly se také kláštery, šlechtické paláce i klasické měšťanské zděné domy. Mezi architekty té doby patří například Jan de Witte, Anton Kosynskyj (Антон Косинський) a Chrystofor Muradovyč (Христофор Мурадович).

2.9. Lvov za časů Rakousko-Uherska

V roce 1772 se Lvov stal součástí habsburské monarchie, což se podepsalo také na vzhledu města. Reformy rakouské vlády byly pozitivního charakteru. Hranice města se rozšířily, vznikly nové ulice a Lvov se celkově stal více upraveným. Došlo k likvidaci ochranných hradeb, na jejich místě vyrostly valy. Rozšířilo se náměstí a radnice města změnila svou podobu. V této podobě se dochovala do dnešních dnů.

Za rakouské nadvlády šla stranou část svobody šlechty na úkor byrokracie, sedláci získali konečně určitou svobodu, i když nadále museli vykonávat práci pro své pány. Měšťanstvo přišlo také o Magdeburské právo, které městu udělili Kazimír III. Nejvíce však utrpěla církev, neboť byl snížen počet klášterů i chrámů. V této době se kladl větší důraz na budování světských staveb. Ve Lvově se na popud císaře Josefa II. otevřela univerzita dle evropských standardů a na vesnicích docházelo k zakládání škol.

Lvov si v roce 1789 vytyčil administrativní hranici města, do které spadal střed města a předměstí. Nejprve byla předměstí 2, později se tento počet rozrostl o další 2, celkem byla tedy 4 předměstí. První bylo Halucké předměstí (Галицьке передмістя), dále předměstí Krakivské (Краківське передмістя), třetí neslo název Žovkivské předměstí (Жовківське передмістя) a čtvrté bylo předměstí Brodivské (Бродівське передмістя), které se později přejmenovalo na Lyčakivské (Личаківське).

Kvůli evidenci získal každý dům své vlastní popisné číslo, které zároveň sloužilo jako adresa. Ke každému popisnému číslu se připsal index podle toho, do kterého předměstí budova patřila Halucké 1/4 (Галицьке), Krakivské 2/4 (Краківське), Žovkivské 3/4 (Жовківське) a Lyčakivské 4/4 (Личаківське). Centrum města se označovalo indexem „m’’, což znamená město. Každá část města měla přiřazený svůj vlastní hřbitov pro účely pohřbívání zesnulých. Dle sčítání z roku 1823 se ve Lvově nacházelo celkem 2479 budov. Z toho 314 se jich nacházelo v samotném centru města, zbylých 2165 domů náleželo k předměstím. (Melnyk 2017)

2.9.1. Národní identita za rakouské nadvlády

V této době nebylo místní obyvatelstvo zcela ztotožněno se svojí národní identitou, tato národnostní identita mohla směřovat různými směry:

První z cest byla postupná germanizace obyvatel, po níž toužila habsburská monarchie. Další možností byla polonizace, ke které pod vlivem polské šlechty směřovala většina kněží a také část obyvatel východní části oblasti. Někteří prahnuli po připojení k Ruskému impériu, které málem ovládlo oblast v době napoleonských válek. Následující vizí bylo sjednocení všech Slovanů do jednoho slovanského státu se všemi slovanskými etniky. Další cestou bylo vytvoření vlastní národnosti Halyčských rusínů a získání autonomie v rámci Rakouské monarchie, podobně jako Češi. Poslední názor byl ten, že se má oblast sloučit s Naddněprjanskými Ukrajinci (Наддніпряньська Україна), protože mají k Halyčským rusínům nejbližší co se týče mentality i jazyka. (Melnyk 2017)

Vyšší vrstva obyvatelstva (šlechta, měšťané a církevní hodnostáři) byla toho názoru, že by se měli stát Poláky s rusínským původem. Zároveň si ale přáli, aby byl zachován východní katolický obřad, protože v latinském obřadu nebyly tolerovány sňatky a byl vynucován celibát. Cestou germanizace se chtěli vydat úředníci a část místní inteligence. Prostý lid vnímal rozdíl mezi nimi a vyššími vrstvami, především v ekonomické sféře byli neustále nejvíce znevýhodněnou vrstvou. Proto vzhlíželi k císaři Josefu II. a k jeho reformám a doufali v lepší postavení. (Melnyk 2017)

Spor obyvatelstva o národní identitu se táhl další řadu let. S tím byla spojena otázka jazyka. Obyvatelé Lvova byli toho názoru, že v městském prostoru by se mělo mluvit jazykem původních obyvatel.

2.10. První světová válka a následný sled událostí po První světové válce

V roce 1914 vypukla v Evropě první světová válka. Ruská vojska měla velkou převahu nad halyčským vojskem a rychle postupovala kupředu, 1. září už byla obsazena města, která se nachází v těsné blízkosti Lvova a 3. září ruská vojska obsadila i samotný Lvov, bez boje. Na tomto území byl nastolen okupační režim a byla snaha o připojení této oblasti k Ruskému impériu. S tím souvisela také rusifikace obyvatelstva, především dětí. Ve školách byla výuka ukrajinského jazyka zakázána a zavedla se povinná výuka ruského jazyka, a to několikrát týdně. Klád se velký důraz na to, aby se obyvatelé Halyče navrátili k pravoslavné víře. Již 22. června roku 1915 však do Lvova dorazila vojska Rakousko-Uherska pod vedením barona Eduarda Böhm-Ermoliho, a tím bylo město osvobozeno od ruské okupace. Ruská vojska se nebránila a město opustila.

1918 bylo Rakousko-Uhersko poraženo a už 18. října toho roku se v Národním domě ve Lvově sešli poslanci rakouské státní moci s Halyčským a Bukovynským sněmem a zástupci

politických stran, které vytvořili Ukrajinskou národní radu. Ta se měla stát dočasným parlamentem. Ukrajinská národní rada hlasovala pro vytvoření Ukrajinského státu.

Dne 31. října se Ústřednímu vojenskému výboru, v jehož čele se ocitl Dmytro Vitovskij (Дмитро Вітовський), podařilo přesvědčit představitele Ukrajinské národní rady, že se naskytla jedinečná možnost převzít vládu nad Lvovem dříve, než se k tomu odhodlá Polsko. Druhý den se tak i stalo. Město ovládlo ukrajinské vojsko a také dobrovolníci, tím ale vypukl polsko-ukrajinský konflikt, který trval až do roku 1919, neboť v této oblasti žila především polská většina.

25. listopadu 1919 ale Trojdhoda (spojenectví Francie, Velké Británie a Ruska) rozhodla o tom, že Polsko má nárok na dočasnou okupaci území Halyče. Záminkou byla ochrana polského obyvatelstva před nebezpečím. Následně bylo Trojdhodou v roce 1923 vyhlášeno, že všechna práva na území Halyče spadají pod Polsko.

2.11. Projekt „Velký Lvov“

Ve 30. letech 20. století byl vytvořen projekt s názvem „Velký Lvov“ (Melnik 2017), ve kterém bylo popsáno rozšíření města. Součástí projektu bylo vybudování dvou objízdných tras. Jedna z nich měla vést vnějším okrajem města, ta se začala realizovat v 70. letech 20. století a stihla se zrealizovat pouze na 70 %. Druhá objízdná trasa měla vést vnitřkem, avšak nebyla nikdy započata. Nebylo tedy možné zcela odklonit dopravu z centra města.

První etapa realizace proběhla v roce 1931, v tomto roce došlo k rozšíření území Lvova o přilehlá předměstí a plocha města se téměř zdvojnásobila. Bylo tedy nutné uspořádat názvy ulic v nových částech města, neboť se názvy v nových částech kryly s názvy ulic „starého“ Lvova. V letech 1919-1939 přibývalo na mapě Lvova 510 nových názvů ulic a náměstí. Mimo jiné, důležitým členem administrativní správy byly také církevní farnosti.

2.12. Lvov jako součást Sovětského svazu

V roce 1939 vypukla Polsko-Německá válka, konkrétně 1. září. Již 12. září proběhla snaha německých vojsk proniknout do centra Lvova, ale neúspěšně. Polákům se podařilo útok odrazit. V témže měsíci stálo město na pomyslné křižovatce, kdy se muselo rozhodnout, pod čí nadvládu bude spadat. Rozhodnutí padlo na „slovanského bratra“ - na Rusko. Učinili tak, neboť Rusko slibovalo svobodu, pokud se jim město poddá. Lvov se tedy vzdal sovětskému vojsku a dne 22. září bylo město obsazeno. Následující měsíc bylo přijato rozhodnutí, že západní Ukrajina bude součástí Sovětského svazu a tím pádem dojde také ke konfiskaci pozemků, znárodnění bank i průmyslu.

Jelikož v Evropě v této době vypukla druhá světová válka, je jasné, že se nevyhnula ani městu Lvov. Město bylo znovu obsazeno Němci, vybudovalo se židovské ghetto, kam byli místní Židé nuceně umístěni. Během německé okupace došlo ke změně rázu města, nevyjímaje změn v názvech ulic a náměstí. Ve Lvově se tehdy nacházelo náměstí Adolfa Hitlera i ulice pojmenovaná podle Heydricha, mnoho dalších ulic neslo jména německých politiků a umělců. (Melnik 2017)

2.13. Kultura v době druhé světové války

Během druhé světové války byl kulturní život místních obyvatel výrazně omezen. Fašistický režim řídil a kontroloval vše, včetně rádia a tisku, docházelo také k výraznému omezování osob, kteří byli součástí místní „inteligence“. Uzavíraly se knihovny, muzea a cenné rarity byly odváženy do Německa.

Nastolený režim přinesl změny i v oblasti vzdělávání, začal se klást důraz na rozvoj vědomostí v oblasti obchodu, průmyslu i klasických řemesel. Zakládaly se školy, které rozlišovaly původ žáků, pro Němce německé školy, pro Ukrajince školy ukrajinské.

2.14. Poválečný Lvov

V roce 1944 německá vojska opustila Lvov, na což všichni obyvatelé netrpělivě čekali. Avšak byli také v rozpacích, neboť tušili, že „ruský bratr“, v čele se Stalinem, nevěstí nic dobrého. Na konci války ve městě málem zanikla židovská komunita, neboť byla vyvražděna drtivá většina Židů. Krátce po odlivu německých vojsk nastala vlna rozkrádání majetku a také věznění obyvatel nepohodlných pro režim. Začala obnova průmyslu a hospodářství, a tím pádem i zhroucené ekonomiky po předchozím nacistickém režimu. Obnovily se také vzdělávací instituce, rozmach po válce zažívala i kultura a společenský život ve městě.

Na začátku 60. let 20. století se posílila myšlenka národního hnutí, v následujících letech začala být ukrajinská inteligence nepohodlná pro tehdejší režim a nastala opět vlna pronásledování a zatýkání osob, které veřejně nesouhlasily s režimem a podněcovaly k tomu ostatní. Tyto zatýkané osoby nesouhlasily s cenzurou, propagovaly svobodu slova a lidská práva, která byla očividně porušována. Některé osoby ukrajinské inteligence byly nuceny emigrovat, vytvářela se tak disidentská hnutí.

V druhé polovině 80. let 20. století došlo k „uvolnění“ politické situace v Sovětském svazu, toho využili představitelé inteligence a zakládali různé organizace národního hnutí. Konkrétně ve Lvově vznikl spolek „Společenství Lva“ (Товариство Лева), které sdružovalo osoby, které nesouhlasily s režimem a dokonce proti němu i demonstrovaly. Je známo, že

Lvov byl místem, ve kterém docházelo k prvním větším akcím, jejichž účelem bylo podpořit nezávislost Ukrajiny. Město bylo centrem protestů, největší z nich se odehrál dne 17. září roku 1989, kde protestující žádali o obnovení nezávislosti Ukrajiny a také návrat k řeckokatolické církvi. Den nezávislosti se na Ukrajině slaví dne 24. srpna

2.14.1. Demografické změny v poválečném Lvově

V letech 1940-1950 se radikálně změnilo složení obyvatel Lvova v důsledku dobrovolných i nucených migrací. Během druhé světové války mnoho lidí uprchlo, ne všichni se však mohli vrátit. Muselo se žádat o speciální povolení, která byla nakonec udělena jen málokomu. Dokonce i když byl jedinec příznivcem sovětského režimu, nebyl mu vždy návrat umožněn.

Po válce vzniklo slovní spojení „noví Lvované“, který označoval sortu lidí, kteří se do Lvova přistěhovali po druhé světové válce. Šlo jednak o dřívější obyvatele okolních vesnic Lvova, proudili sem ale také lidé, kteří dříve bydleli ve východních oblastech země. Jednalo se o migraci, která probíhala od konce druhé světové války až do 80. let 20. století.

„Noví Lvované“, kteří se do Lvova přistěhovali z okolních nedalekých vesnic, se sami identifikovali jako obyvatelé Lvova dříve než ti, kteří pocházeli ze vzdálenějších oblastí.

Po druhé světové válce se přesná oficiální data o demografii Lvova nesbírala, tudíž statistika z tehdejší doby nemusí být úplně přesná. A to i díky migrantům, kteří našli svůj domov právě ve městě Lvov. I přes tyto nepřesné údaje bylo konstatováno, že počet obyvatel ve městě měl rostoucí tendenci. Těsně po válce začala Lvov osidlovat sovětská menšina a také se navyšoval počet Ukrajinců ve městě. V roce 1944 bylo rozhodnuto, že všichni „neukrajínští“ obyvatelé musí být vysídleni ze Lvova a tím pádem město opustilo přibližně 120 000 Poláků.

V letech 1950-1959 proběhla další vlna migrace obyvatel okolních vesnic do města z důvodu změn a reforem v hospodářství. Rolníci se museli vzdát svých pozemků a hospodářství, vznikla tak jednotná zemědělská družstva, která spravoval stát. To zapříčinilo poměrně masivní vlnu migrace, jelikož životní podmínky rolníků se čím dál více zhoršovaly, a tak se mnoho z nich rozhodlo pro život ve městech. Byla to pro ně velká změna, snažili se aklimatizovat na městský prostor. Někteří venkované měli snahu dál pokračovat v hospodářství, ale ve městě pro to nebyl většinou prostor ani možnosti, například chov hospodářských zvířat byl ve městě skoro nemožný. V těchto letech proběhla kromě znárodnění hospodářství také masivní industrializace a ve Lvově došlo ke vzniku průmyslových objektů, které přinesly mnoho volných pracovních pozic. Za prací do města

přijelo mnoho lidí, především ze Sovětského svazu. Jelikož bylo práce opravdu hodně, přijížděli do města také Ukrajinci z odlehlých regionů.

Mezi lety 1959-1989 došlo k masivnímu nárustu obyvatelstva ve Lvově. Po roce 1960 se mnoho Ukrajinců ze západní části Ukrajiny rozhodlo pro přestěhování se do Lvova. Někteří tak učinili z pracovních důvodů, jiní zase vyhledali Lvov kvůli vzdělání, neboť ve městě bylo velké množství možností, kde se vyučit, případně zdokonalit ve svých dovednostech. V této době se zaznamenal také odliv polských i židovských obyvatel. Po rozpadu Sovětského svazu došlo k zániku velkých podniků a s tím bylo spojeno zanikání pracovních míst. Nejvíce se to dotklo ruských obyvatel, kteří měli tendenci Ukrajinu opustit. Chtěli se vrátit do svojí domoviny. V současné době dochází k migraci na západ, do evropských zemí, jako je např. Polsko, Slovensko či Česká republika.

2.15. Současný Lvov

Lvov si do dnešních dnů i přes všechny historické události zachoval „image“ kulturního a společenského centra Západní Ukrajiny. Řadí se také mezi největší města Ukrajiny. Turismus má v tomto městě velký potenciál, za rok 2019 navštívilo Lvov okolo 2 500 000 turistů a návštěvnost s každým rokem stoupá. Jakožto historicky cenné město se na seznam UNESCO dostalo středověké centrum města, dále také Katedrála svatého Jiří. Některé místní univerzity nabízí studijní pobyty v rámci programu Erasmus. Ve městě je bohaté kulturní vyžití a mnoho míst k navštívení.

3. Významné památky Lvova

V této části práce bych ráda krátce zmínila některé lvovské historicky cenné památky. Nejdříve se budu věnovat památkám sakrálním (církevním), poté navážu na ty světské. V tomto městě je míst k navštívení nespočet, vybrala jsem tedy pouze ty, které jsou pro mě nejzajímavější.

3.1. Sakrální památky Lvova

Ve městě je k navštívení mnoho sakrálních památek, které spadají do různých architektonických stylů. **Katedrála svatého Jiří** (Софоп св. Юпа) je historicky cenná pamětihodnost Lvova, podle mého názoru patří mezi nejvýznamnější církevní památky ve městě. O tom svědčí i fakt, že byla katedrála vnesena v roce 1998 na seznam světového kulturního dědictví (UNESCO). Výstavba katedrály se odehrála v letech 1744-1761 pod

vedením projektanta Bernarda Meretyna, jehož projekt se nesl v duchu architektonického stylu baroko (Nykylyšyn 2017).

Předtím na tomto místě stál dřevěný chrám a klášter sv. Jiří, který nechal vybudovat kníže Lev. Katedrálu nyní spravuje Řeckokatolická církev. Tuto pamětihodnost najdete na náměstí sv. Jiří (Святоюрська площа) na vyvýšenině, odkud se můžete po návštěvě katedrály kochat panoramaty Lvova. V přilehlém okolí se rozprostírá park, toto spojení přírody a historické církevní památky je neobyčejně zdařilé.

Jako první při cestě ke katedrále se vám naskytne pohled na bránu, která je zdobena fontánou z období baroka. Fasáda stavby je bohatě zdobena sochami svatých, konkrétně jsou zde k vidění sochy sv. Leva a také sochy sv. Atanasia, které vytvořil umělec a především sochař I. Pinzel. Dominantou tohoto komplexu je socha sv. Jiřího, který je tradičně zobrazován na koni s kopím v ruce. Zvláštností je, že většina chrámů je orientovaná na východ, kdežto v tomto případě je tomu přesně naopak, neboť hlavní oltář směřuje na západ.

Co se týče interiéru, chrám vyniká svou jednoduchostí a řádem, zato je kladen důraz na detail. Veškeré prvky chrámu jsou důkladně promyšleny. Hlavním ozdobným prvkem je zlato, které najdete skoro v každé části chrámu, ať už na oltářích, nebo v podobě pozlacených rámců obrazů a ikon. V katedrále je vyvěšen také jeden z cenných obrazů, a to Obraz Bohorodičky (Богородиця Теробовлянська). Proslýchá se, že obraz má zázračný vliv a prý se tato informace již několikrát potvrdila. Unikátním prvkem je také měděný zvon, jehož výroba se uskutečnila již ve 14. století. Jako většina podobných památek je i tato budova podsklepena. V podzemním podlaží jsou k vidění ostatky kardinálů a dalších významných církevních hodnostářů.

Dominikánský kostel (Домініканський собор) je sakrální památka, kterou najdete na náměstí Muzejna (площа Музейна) v samotném srdci Lvova. Kostel byl založen a pojmenován podle Dominika de Husmana a v těchto prostorech působil Dominikánský řád. V současné době je zasvěcen Božímu Tělu. Původně to byl kostel dřevěný, ale v důsledku požáru a následného vyhoření bylo nutné jej přebudovat. Byl využit kamenný a cihlový základ, který je mnohem odolnější vůči požárům, a kostel nabyl gotickou podobu. Na fasádě kostela je umístěn erb Dominikánského řádu, který zobrazuje psa ležícího na knize s hořící pochodní v tlamě. Dominikáni si totiž sami přezdívali „psi Hospodinovi“, tedy ochránci víry. Různé portály a promyšlené rozmístění oken vytváří hru světla a tmy, tudíž v průběhu dne máte možnost vidět kostel pokaždé v jiném světle. Součástí vnitřních prostor je několik oltářů, interiér je bohatě zdoben velkolepými sochami. Sochy také obklopují kupoli kostela, konkrétně napočítáte 18 pozlacených soch svatých.

Během sovětské okupace bylo v kostele a přilehlém klášteře zřízeno Muzeum náboženství a ateismu, které se později, když Ukrajina získala opět nezávislost, zcela přemístilo do kláštera. V muzeu se nachází několik velmi cenných historických předmětů.

Poslední církevní památka, kterou zmíním, je **chrám sv. Mikuláše**, který najdete v parku **Znesinnja** (Знесіння), kde je umístěn Lvovský skanzen **Ševčenkivskyj Haj** (Шевченківський Гай). Tento komplex byl založen v roce 1971 a na ploše 50 hektarů je rozmístěno přibližně 120 budov lidové architektury Bojků. Nejstarší památkou komplexu je dům z roku 1749. Jak jsem se zmínila, nejvýraznější budova komplexu je chrám sv. Mikuláše, který je stejně jako celý skanzen vybudován ve dřevě, a tím je také jedinečný, jelikož takových chrámů se velké množství nedochovalo, patrně díky požárům (Nykylyšyn 2017).

3.2. Světové památky města Lvov

Mezi jednu z nejzdařilejších světských památek já osobně řadím **Čornu Kamjanyciju** (Чорна Кам'яниця). Jedná se o světskou stavbu umístěnou v srdci města, která byla postavena v letech 1588 až 1589 pod taktovkou architektů Pavla Rymljanyna (Павло Римлянин) a Petra Barbona (Петро Барбон). Tato stavba je nezaměnitelná, již na první pohled vás upoutá neobvyklou tmavou, konkrétně černou barvou fasády, která výrazně vyčnívá mezi sousedními budovami. Fasáda je také neobyčejně bohatě zdobena různými dekorativními prvky. Jsou zde například k vidění sochy Panny Marie a svatých a různé ornamenty (Palkov 2011).

Za zmínku rozhodně stojí další majestátní budova města, kterou je **Národní akademické divadlo opery a baletu Solomiji Krušelnyckoji** (Національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької). Říká se, že tato budova divadla se řadí mezi nejkrásnější ukrajinská místa. Velkolepý zevnějšek je přisuzován členité lodžii s mohutnými sloupy, které vás na první pohled uchvátí. Střechu budovy zdobí 3 robustní měděné okřídlené sochy. Interiér je bohatě zdoben různobarevným mramorem, zlatými prvky. Obdivovat zde můžete samozřejmě i nespočet soch, které jsou umístěny také na fasádě divadla.

Město vás naláká také na nespočet muzeí. Nejvelkolepějším muzeem města je **Národní muzeum** (Національний музей), které bylo postaveno v renesančním architektonickém stylu. K vidění je zde stálá expozice ikon, která se řadí k nejbohatším na světě. Navštívit můžete například Židovské muzeum, Muzeum pivovarnictví, jedinečné Muzeum zbraní a mnoho dalších muzeí.

Do světských památek lze podle mého názoru zařadit i přírodní krásy. Jelikož se Lvov nachází v Karpatech, mnoho turistů se vydává na pěší túry obdivovat karpatskou přírodu, vrcholky hor či floru a faunu této přírodní oblasti. Při této příležitosti někteří turisté mohou narazit na osamocená stavení nebo vesnice, ve kterých se mnohdy žije ještě „starým způsobem“ života.

Praktická část

Jak jsem již zmiňovala, Lvov byl už od nepaměti městem, kde se protínaly důležité cesty, a to se nezměnilo ani do dnešních dnů. Je to důležitý uzel, kde se kříží železnice i silnice důležité pro spojení Evropy s Ukrajinou. V dnešní době už není nijak obtížné město Lvov navštívit. Město se nachází velice blízko polských hranic. Z České republiky máte možnost využít buď autobusovou nebo železniční dopravu. Další variantou je cesta vlastním automobilem. Ve městě se nachází také letiště, ze kterého za normálních okolností létají přímé lety do České republiky. V praktické části bakalářské práce bych ráda popsala dvoudenní exkurzi městem, aby čtenář mohl město poznat po všech stránkách. Vliv sociálních sítí je v současnosti nezanedbatelný a velmi napomáhá turismu.

4. Ubytování ve městě Lvov

Po příjezdu do města bude nejlepší se ubytovat. Pokud přijedete vlastním automobilem, máte dveře otevřené všude, jelikož vás nelimituje žádná vzdálenost ubytování od centra. V tomto případě si můžete vybrat, zda chcete strávit noc v luxusním hotelu v centru města, nebo raději preferujete klidnější oblast poblíž centra. Někteří čtenáři, například studenti, by mohli preferovat nízkonákladové cestování, tím pádem možná pro úsporu peněz zvolí ubytování mimo město či na jeho okraji.

4.1. Internetové platformy pro realizaci ubytování

V současné době je poměrně oblíbenou možností krátkodobý pronájem bytu či apartmánu, k čemuž slouží platforma **Airbnb**. Zde bývá pravidlem, že hostitel vyžaduje, aby se host ubytoval nejméně na 2 či 3 noci. V samotném centru tak narazíte na luxusní ubytování za rozumnou částku. Jestliže chcete nasát pravou atmosféru města a poznat místní kulturu, můžete využít služeb ubytovací platformy **Couchsurfing** a sdílet tak byt či pokoj

s hostitelem. Od toho se také odvíjí cena, která bývá více než příznivá. Máte tak možnost strávit s vaším hostitelem nějaký čas, pokud budete mít štěstí, může vás dokonce provést městem. Pokud neumíte ukrajinsky, nezoufejte. Většina mladých lidí na Ukrajině, tedy i ve Lvově, ovládá anglický jazyk na komunikativní úrovni.

Ubytovacích zařízení je ve městě i v blízkém okolí nespočet, každý si jistě vybere dle svého gusta. V dnešní době internetových technologií je velice snadné si zarezervovat ubytování odkudkoli, třeba ještě na cestě do Lvova. Velmi oblíbenou platformou pro realizaci rezervace ubytování je **Booking.com**, který vám nabídne přibližně 1500 možností, kde se ve Lvově ubytovat. Stačí si zvolit vámi požadované služby, datum příjezdu a odjezdu, a potvrdit rezervaci. Velké množství ubytovacích zařízení již nabízí on-line zrušení rezervace zdarma do určitého času, což se velmi hodí, pokud z nějakého důvodu nemůžete přijet, nebo si to jednoduše rozmyslíte. Jelikož většina míst, která budou v tomto průvodci zmíněna, se nachází v centru města, doporučuji, abyste si vybrali ubytování v docházkové vzdálenosti od středu města.

5. Doprava ve městě

Nejlepší je samozřejmě objevovat krásy města pěšky. Narazíte tak na skryté uličky a zákoutí a můžete obdivovat každý kousek města tak dlouho, jak jen budete sami chtít. Můžete využít také městskou hromadnou dopravu pro přesuny na delší vzdálenosti. V tomto případě vám bude velkým pomocníkem internetová stránka **Easyway**, která funguje na stejném principu, jako „náš“ IDOS. Jednoduše zadáte vaši adresu či nejbližší zastávku MHD a následně požadovaný cíl. Momentálně stojí jízda Lvovským autobusem 15 hřiven, pokud si vyberete jako dopravní prostředek tramvaj či trolejbus, zaplatíte za jízdenku 10 hřiven. Ve městě fungují také různé taxi služby nebo Uber. V roce 2015 bylo ve městě zavedeno sdílení kol, které provozuje firma **Nextbike**. K použití jízdního kola si budete muset stáhnout aplikaci, která vám to umožní.

6. První den prohlídky

6.1. Náměstí Rynok a blízké okolí

Prohlídku doporučuji začít ve Starém městě, konkrétně v srdci města náměstí **Rynok** (Площа Ринок). Hlavní náměstí udává celkový ráz každého města. Zde je dominantou

radnice, ve které sídlí městská rada. Zde máte možnost se na Lvov podívat z výšky 65 metrů, a to díky vyhlídce na vrcholu radnice. Po zdolání přibližně 400 schodů se vám naskytne pohled na celé město. Otevřeno je denně od 9:00 do 18:00. V souvislosti s aktuální situací se otevírací doba může lišit. Vstupenku pro dospělého pořídíte za 50 hřiven, dětské vstupné vás vyjde na 20 hřiven. Po sestoupení z vyhlídkové věže se vydejte na obhlídku čtyř fontán, každá z nich se nachází v jednom rohu náměstí. Každá fontána je označena sochou mytologické postavy starověkého Řecka. Jedná se o sochy Neptuna, Adonise, Diany a Amfitrity a pochází z roku 1793. V minulosti byla na náměstí k vidění ještě fontána s bronzovou sochou Meluzíny, která se tyčila na východní straně náměstí. Ta byla ale odstraněna. (Palkov 2011)

6.1.1. Kamenné domy na náměstí

Na náměstí se dochovalo velké množství původních městských domů, které jsou pro město specifické a každý z domů je originální a nezaměnitelný. Mezi nejzajímavější z nich patří tzv. „**Královský dům**” (палац Корнякта), který najdete pod popisným číslem 6. Byl původně postaven pro zámožného řeckého obchodníka Kornjakta, to vysvětluje velkolepost budovy. Součástí této stavby je dvůr, kterému se přezdívá „italský dvorek”. V současné době je zde zřízeno **Muzeum historie**, které je umístěno i v přilehlých domech. Toto muzeum patří mezi nejstarší na Ukrajině. Pokud ale nejste fanoušci historie, můžete navštívit některý z koncertů, či výstavy, které se zde pravidelně pořádají pro širokou veřejnost.

Samotné **Muzeum historie** bylo založeno v roce 1893. V dnešní době disponuje přibližně 370 000 exponáty. Mezi nejvýznamnější exponáty patří rukopisy a nejstarší grafické materiály o Lvovu. V expozici najdete také dobový nábytek a zbraně. Ročně navštíví muzeum přibližně 400 000 lidí z celého světa. Muzeum můžete navštívit každý všední den od 10:00 do 17:30. Ceny vstupenek se pohybují od 30 do 50 hřiven, rodinné vstupné pořídíte za výhodnější cenu 110 hřiven. Pokud si přejete prohlédnout pouze „italský dvorek”, zaplatíte za prohlídku jen 10 hřiven.

V domě s číslem popisným 4, který je znám pod názvem „**Černý dům**” (Чорна кам'яниця), sídlí jedna z mnoha expozic Muzea historie. Tento městský dům, který je nezaměnitelný s okolními domy díky černé fasádě vybudované v renesančním duchu, se řadí mezi hlavní symboly města. Proč je fasáda černá? To není dodnes jasné, ale koluje o tom spousta spekulací.

6.1.2. „Lékárna-muzeum“

Pokud jste milovníkem muzeí, navštivte na náměstí Rynok budovu „**Lékárna-muzeum**”. Jedná se o jediné muzeum svého druhu na Ukrajině. Současně je v budově v provozu lékárna

„**Pod černým orlem**” (Під чорним орлом), která patří k nejstarším ve Lvově a zároveň i na Ukrajině. K zakoupení jsou zde i památeční suvenýry. Návštěvníci zde mají možnost nahlédnout do alchymistické laboratoře a prohlédnout si expozice, které se týkají vzniku lékárny „Pod černým orlem” a také rozvoje evropské farmacie. Celkem zde v současnosti probíhá 19 expozic. Za vstupenku do muzea zaplatí dospělý 30 hřiven, studenti 20 hřiven. Muzeum můžete navštívit v návštěvní době, tedy ve všední dny od 9:00 do 19:00, o víkendu od 10:00 do 18:00.

6.1.3. Doporučení na restaurace v blízkosti náměstí

Jestliže vám po návštěvě radnice, procházce po náměstí a návštěvě muzeí vyhládlo a máte v oblíbě plody moře, navštivte na náměstí restauraci **Bar Mushly**. Dle platformy Tripadvisor se jedná o jednu z nejlepších restaurací na náměstí. Jedná se o moderní restauraci, která se specializuje na středozezemní kuchyni, konkrétně na mořské plody. Můžete ochutnat čerstvé ústřice, krevety, chobotnice a mnoho dalších pokrmů a vychutnat si přitom výhled na náměstí. Pokud hledáte něco jiného, zážitkového, mohla by vás zajímat restaurace **Páté podzemí** (П'яте підземелля), která byla vyhlášena jako volba cestovatelů ve Lvově roku 2022. Na první pohled vám dojde, že to není klasická restaurace. Nachází se totiž, jak již název napovídá, pod úrovní země a jejím účelem je imitovat středověkou krčmu. Personál je oblečen v dobových kostýmech a servírují pokrmy, které jsou inspirovány středověkou kuchyní. Nově začala restaurace připravovat i snídaně. Restauraci můžete navštívit každý den od 10:00 do 23:00.

6.2. Arménská čtvrť

Z náměstí Rynok můžete plynule přejít do ulice **Arménská** (Вірменська), která je známá svou starobyklou architekturou. V minulosti se řadila mezi nejdélší ulice ve Lvově, v současnosti patří mezi nestarší ulice města. Arménská čtvrť je pojmenována podle arménských řemeslníků a obchodníků, kteří do města přicházeli ve 13. století. Většina budov pochází ze 16. století. **Arménská katedrála**, jejíž výstavba začala již ve 14. století, nepochybně dominuje Arménské čtvrti. Katedrálu nechali postavit právě arménští obchodníci.

Poblíž narazíte na kamenný **Mykolajevyčivský dům** (Миколаєвичівська кам'яниця). Ačkoliv pochází budova ze 16. století, zachovala se do dnešních dnů v úctyhodném stavu. Renesančnímu architektonickému stylu, který je na první pohled znát, dominují sloupy při vchodu do domu. Velmi zvláštní je také rozmístění oken. Každé z nich je totiž v jiné úrovni, to budově přidává na jedinečnosti.

Na konci Arménské ulice doporučuji navštívit **Národní muzeum**. Jedná se o muzeum umění, ve kterém můžete obdivovat 150 000 exponátů souvisejících s ukrajinskou kulturou. Nejvíce se muzeum pyšní sbírkou sakrálního umění, mezi které se řadí různé ikony, rukopisy, sochy a dokonce také církevní textilie. Mezi stálé expozice patří například expozice s názvem *Ukrajinské umění 20. století* či expozice *Národní umění*. Kromě stálých expozic se v muzeu odehrávají také krátkodobé výstavy.

Otevírací doba muzea je do konce prosince následující: v pondělí je zavřeno. Od úterka do čtvrtka je muzeum otevřeno od 11 do 19 hodin a v pátek a o víkendu můžete muzeum navštívit od 10 do 18 hodin.

6.3. Pamětihodnosti na třídě Svobody

V těsné blízkosti Národního muzea se rozprostírá **třída Svobody** (Проспект Свободи), v jehož centru se tyčí majestátní **Národní akademické divadlo opery a baletu Solomiji Krušelnyckoji** (Національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької). Solomija Krušelnycka byla ukrajinská zpěvačka a operní pěvkyně, která uchvátila svým hlasem celý svět. Na její počest bylo pojmenováno nejen divadlo opery, ale také muzeum, které disponuje přibližně 25 000 exponáty ze života této zpěvačky.

Muzeum se nachází v domě, kde strávila operní pěvkyně své poslední roky života. Lístky na divadelní či operní představení si můžete zakoupit on-line a také na pokladně divadla. Každý poslední čtvrtek v měsíci je možné navštívit představení zdarma, tedy pokud jsou volná místa. Tuto možnost mají po předložení platného průkazu například invalidé, lidé důchodového věku, děti a studenti. V současné době je také v určité dny možné absolvovat prohlídku interiéru budovy opery, kde si můžete prohlédnout například zrcadlový sál, hlediště a další prostory divadla.

Před divadlem byla postavena mohutná fontána, odtud nesmí chybět fotografie žádnému turistovi. Prohlédněte si cestou od operního divadla majestátní sochu Tarasa Ševčenka, který je pro ukrajinský národ dodnes velmi významnou osobností a oporou v těžkých dnech. Na třídě Svobody se rozhodně nebudete nudit. Často zde vystupují pouliční umělci, kteří vám zpestří procházku městem. Nejvíce diváků mívají zpravidla pouliční zpěváci, kteří mají v repertoáru širokou škálu ukrajinských i světových skladeb. V této oblasti se často konají různé kulturní akce a koncerty, proto si troufám říct, že každý den bude na třídě Svobody k vidění něco jiného.

6.4. Vysoký zámek

Pokud jste se nabažili starého města, můžete strávit konec prvního dne v parku **Vysoký zámek** (Високий замок), který je sice od středu města poměrně daleko, ale rozhodně stojí za vidění. Jedná se o nejvýše položené místo Lvova, odkud se vám naskytne výhled na celé město. K tomu vám poslouží i vyhlídková věž, která může být během hlavní turistické sezóny velmi vyčíslená. Pokud „vychytáte“ západ slunce, určitě nebudete litovat. Leckoho by mohl zmást název parku, neboť žádný zámek zde už není možné spatřit. Zbyly po něm totiž jenom nepatrné ruiny. Jestliže vás vyhlídka neláká, můžete si jednoduše vychutnat krásy parku, ticho a klid, který byste mohli v centru postrádat.

6.5. Pjana Vyšňa

Večerní atmosféra města Lvov je nezapomenutelná. Proto doporučuji navštívit některý z místních barů. Přímo na náměstí Rynok se nachází velmi oblíbený podnik **Pjana Vyšňa** (П'яна Вишня), jehož název se do češtiny doslovně přeloží jako Opilá Višeň. Většinou bývá plně obsazeno, i ve všední dny. Podávají se zde různé višňové likéry. Jelikož nápoj „opilá višeň“ nemyslitelně patří ke Lvovu už od dob Starého Lvova, dá se říci, že je tradiční a nejspíše i proto je podnik tolik vyhledávaný turisty i místními.

7. Druhý den prohlídky

Čím začít druhý den prohlídky města? Rozhodně skvělou snídaní a kávou. Obojí vám naservírují v podniku **Cukor BLACK** na adrese Kryva Lyra 3 (Крива Липа). Široký výběr slaných i sladkých snídaní zaručí to, že každý strávník odchází spokojený. Tomu nasvědčují i vesměs kladné recenze. Denně je otevřeno od 8:30.

Poblíž se nachází **Baczewski Restaurant**, kam také můžete zavítat na snídani. Podnik najdete na dohled od náměstí Rynok, a to na adrese Ševska 8 (Шевська). Již samotný název vám napoví, že součástí kuchyně jsou polské pokrmy, ale skladba menu je mezinárodní. Můžete zde ochutnat i klasické ukrajinské pokrmy. Restaurace má otevřeno až do večera. Pokud tedy nestihnete snídani, můžete si zarezervovat stůl například na romantickou večeři.

7.1. Prohlídka církevních pamětihodostí

Jelikož první den byl zaměřen spíše na moderní a světské památky, ráda bych Vás provedla i některými sakrálními památky Lvova. Většina z nich se nachází ve středu města. Nejrozlehlejším chrámem Lvova je **Katedrála Nanebevzetí Panny Marie** (Латинський катедральний собор Успення Пресвятої Богородиці) z roku 1370, která byla kvůli požáru v roce 1527 rekonstruována. Po přestavbě v roce 1765 byla dobudována i věž, která katedrálu učinila ještě majestátnější (Palkov 2011). Chrám je obklopen osmi kaplemi, do kterých můžete nahlédnout, případně se pomodlit. Nejznámější z kaplí je kaple sv. Josefa, ve které byly uloženy některé artefakty z bývalého hřbitova, který kdysi obklopoval katedrálu. Katedrálu je možné kdykoliv navštívit.

Přibližně 2 minuty chůze vám bude trvat, než se z Katedrály Nanebevzetí Panny Marie dostanete k dalšímu chrámu. Tím je **Chrám sv. Petra a Pavla** (Храм святих апостолів Петра і Павла), většina místních ho zná spíše pod názvem Jezuitský kostel. Na fasádě je zobrazeno několik soch jezuitských svatých, z nichž nejvíce pozornosti přitahuje socha sv. Antonína s dítětem Božím v náruči. Součástí komplexu je bývalý jezuitský klášter, nyní se jedná o budovu, která v 17. století získala status školy, mimo jiné se zde vyučil kozácký hejtman Bohdan Chmelnický (Богдан Хмельницький).

Další církevní památka, kterou při prohlídce Lvova nesmíte vynechat, je **Katedrála svatého Jiří** (Собор св. Юра). Jak jsem již zmínila, objekt se součástí světového kulturního dědictví UNESCO, a proto je vyhledávaný turisty. Tato pamětihodnost je otevřená každý den, několikrát denně se zde odehrávají bohoslužby i jiné modlitby. Navštívit katedrálu může každý. V ukrajinských chrámech a kostelech bývá zvykem při příchodu zakoupit a zapálit alespoň jednu svíčku a pomodlit se za zdraví. Je velmi důležité se ve všech církevních památkách chovat důstojně a s pokorou, a také nenarušovat atmosféru, obzvláště během bohoslužeb.

Jelikož jste se při návštěvě **Katedrály sv. Jiří** vzdálili od centra, neváhejte prozkoumat okolí. I mimo centrum je toho hodně k vidění. Nacházíte se na hlavním tahu Lvova, a tím je ulice Horodocka (Городоцька). Přímo za katedrálou se můžete podívat do cirkusu (Львівський державний цирк), kde se konají různá vystoupení se zvířaty či akrobatická představení. Jelikož je budova prostorná a pojme až 1800 diváků, kromě cirkusu se v budově odehrávají také koncerty či jiné kulturní akce. O pár set metrů dál sídlí **Akademické divadlo dramatu Lesji Ukrajinky**, které vzdává hold významné ukrajinské spisovatelce, která se

stala symbolem ukrajinské kultury. Pokud byste měli zájem, můžete se na internetových stránkách podívat na program divadla a zakoupit vstupenky na jedno z představení.

7.2. Lvovské podzemí

Velmi zajímavou turistickou atrakcí je **podzemí** Lvova, které je ukryto pod povrchem staré části města. Službu nabízí společnost Andreolli-tur (Андреолли-тур), jejíž kancelář sídlí na adrese náměstí Rynok 29. Na témže místě začíná exkurze. Komentovaná prohlídka trvá přibližně 2 hodiny. Podzemní síť města je velmi spletitá. Po velkém požáru v roce 1527 jsou tyto podzemní prostory posledním pozůstatkem gotické architektury ve městě, vše ostatní bylo při požáru zničeno. Při exkurzi si projdete například sklepením Dominikánského kostelu či podzemními prostory budovy „Lékárna-Muzeum“. Během výkladu poznáte historii Lvova z jiné perspektivy.

Do Lvovského podzemí můžete zavítat každý den, jednotlivé prohlídky začínají v 10:00, 12:00, 15:00, poslední prohlídka dne je od 16:00. Pokud navštívíte podzemí ve skupině, vyjde jedna vstupenka na 150 hřiven. Zakoupit si můžete samozřejmě také jednotlivou vstupenku, průvodce se bude věnovat pouze vám. Za individuální exkurzi zaplatíte 350 hřiven. Vstupenky si zamluvte nejméně 2 hodiny před počátkem prohlídky.

Na některá místa podzemí se dostanete i bez průvodce a koupené vstupenky. V chrámu sv. Petra a Pavla jsou sklepní prostory volně přístupné každý den od 11:00 do 20:00. Pro vstup musíte do speciální kasičky u vchodu přispět libovolným finančním obnosem na údržbu chrámu. K vidění je zde vyřezávaný sarkofág z 18. století.

7.3. Bleší trhy ve městě

Město Lvov, stejně jako jiná města na Ukrajině, je proslavené **blešími trhy**, kde můžete za pár korun „ulovit“ skvělý kousek například do své sbírky uměleckých předmětů. V ulicích narazíte na „bábušky“, které nabízí různé domácí produkty jako smetanu, tvaroh, jogurty. Nebo vedle u provizorního stánku můžete zakoupit v podzimním období čerstvě nasbírané borůvky, lesní houby či maliny. Občas se Vám vyplatí smlouvat. Ceny nemusí být pevně dané, zvláště pokud jde o oblečení, kabelky nebo obuv. Pro někoho může být bleší trh symbolem chudoby, avšak nemusí tomu tak nutně být. Pokud máte štěstí, můžete narazit na velmi cenné starožitnosti, které mohou mít historickou hodnotu. Mezi trhovci potkáte v ulicích Lvova i malíře, kteří vám za určitý obnos peněz nakreslí váš portrét.

Na tržiště narazíte v centru města poblíž náměstí Rynok, jedno z hlavních se nachází poblíž Národního muzea u třídy Svobody. Avšak trhovce můžete potkat prakticky kdekoliv, kde je větší koncentrace lidí.

7.4. Muzeum kávy

Lvov se považuje za město kávy a čokolády. Skoro v každé ulici si můžete vybrat z několika kaváren, které nabízí místní speciality. Ve městě, přímo na hlavním náměstí Rynok, je dokonce v provozu muzeum kávy **Lvivska kopalnja kavy** (Львівська копальня кави), které se nachází v podzemí. Název bychom mohli přeložit do češtiny jako „Kávový důl“. Zde se dozvíte více o tradici kávy ve městě Lvov.

Pro návštěvníky je tento prostor otevřen denně. Po exkurzi a výkladu průvodce rozhodně navštivte místní kavárnu, kde si můžete vybrat z mnoha nápojů a dezertů připravených z kávových zrn. Součástí muzea je také obchod, ve kterém si můžete zakoupit výběrovou kávu a další speciality, kosmetické produkty a také dárkové předměty a suvenýry.

7.5. Lyčakivskyj hřbitov a Ševčenkivskyj Haj

Raritou ve městě je **Lyčakivskyj hřbitov** (Личаківський цвинтар), který se řadí mezi největší a nejznámější hřbitovy v Evropě. Považuje se za další muzeum, jelikož je na hřbitově pohřbeno velké množství významných osobností nejen ze Lvova, ale z celé Ukrajiny. Můžete si zarezervovat dokonce průvodce na komentovanou prohlídku hřbitova, který vás areálem provede. Hřbitov můžete navštívit i večer, jelikož každý večer probíhá večerní prohlídka s průvodcem. Na ploše 40 hektarů si můžete prohlédnout zachovalé hroby ze 17. století, dechberoucí kaple s ostatky i monumentální pomníky zdobené sochami, anděly a dalšími prvky.

Nedaleko hřbitova navštivte jedinečný Lvovský skanzen **Ševčenkivskyj Haj** (Шевченківський Гай). Toto muzeum pod širým nebem si můžete prohlédnout buď samostatně, nebo například v rámci tříhodinové exkurze, tu si můžete zarezervovat on-line.

Komentovaná prohlídka je vhodná pro všechny věkové kategorie a můžete si vybrat jazyk, ve kterém bude exkurze realizována. Na výběr máte mezi angličtinou, ukrajinštinou a ruštinou. Cena pro dospělou osobu za tuto exkurzi začíná na 1000 hřivnách. Skupinové vstupné se vyplatí více. V ceně vstupného je zahrnut transfer z vašeho ubytování a nazpátek,

proškolený průvodce, samotná prohlídka a také poplatek za vstup do **Muzea lidové architektury a života**.

8. Další možnosti ve městě

Pokud vám ještě zbývá čas, zde je několik tipů na další aktivity ve Lvově. Máte rádi adrenalin? V tom případě je následující aktivita pro vás jako stvořená. V dnešní době zažívají velký „boom“ únikové hry. Ve Lvově můžete navštívit strašidelný dům **Insomnia**, který sídlí na adrese Valova 31 (Валова), kde ve skupině od 2 do 8 lidí budete mít za úkol vyřešit všechny strašidelné záhady a dostat se do cíle, tedy ven.

Tato hra není vhodná pro osoby mladší 18 let a také pro citlivé povahy. Osoby, které mají problém se stísněnými prostory, by se této aktivitě měli raději vyhnout. To samé platí pro epileptiky, těhotné ženy a osoby s onemocněním srdce. Vybrat si můžete mezi několika druhy her. Každá z nich je jinak časově náročná a je odstupňovaná úroveň strachu. Ceny jsou individuální pro každou hru, záleží také na počtu účastníků. Pro rezervaci termínu navštivte jejich internetové stránky.

V srdci města se nachází také **oceanárium**, kde si můžete odpočinout a sledovat podmořský svět zpoza skla na vlastní oči. V tomto komplexu probíhá současně několik expozic, které si můžete prohlédnout. Místo je vhodné i pro rodiny s dětmi. Otevřeno je každý den od 11:00 do 19:00 kromě pondělka, kdy se zavírá již v 16:30.

Za vstupné zaplatí dospělý 275 hřiven a děti od 3 do 17 let 195 hřiven. Děti do 3 let mají vstup zdarma. Jestliže preferujete komentované prohlídky, můžete si za 200 hřiven doplatit exkurzi s průvodcem v ukrajinštině. Mějte na paměti, že pořizování fotografií a videozáznamů s bleskem je s ohledem na rostliny a živočichy za sklem přísně zakázáno.

Jestliže si přejete vyrazit i mimo město, udělejte si výlet do lázeňského města **Truskavec** (Трускавець), které je od Lvova vzdálené cca hodinu a půl jízdy autem. Místní léčivé lázně navštíví ročně přibližně 350 000 návštěvníků. Ve městě vyvěrá specifický pramen s názvem „Naftusja“ (Нафтуся), který má léčivé účinky (Nykołyšyn 2011). Místní procedury jsou zaměřené na léčbu ledvin, trávicího traktu a také dýchacích cest. Ve městě se v posledních letech, především díky lázeňskému statusu, rozrostla infrastruktura. Proto mají návštěvníci lázní spoustu možností, co ve městě podniknout.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažila čtenáři popsat město Lvov po všech směrech, a to z jednoduchého důvodu. Přestože se jedná o velice moderní a vyspělé město, které oplývá bohatou historií, která je s naší zemí v několika historických momentech spjatá, setkávám se poměrně často s názorem, že Ukrajina je zaostalý a nevyspělý stát. Tedy že i toto historicky velmi cenné město, které je centrem kultury a politického i sociálního dění, se stále řadí k bývalému východnímu bloku.

Mým cílem bylo proto touto prací poukázat na rozmanitost a pestrobarevnost města, které je naší kultuře velmi blízké, ať už z hlediska jazykové podobnosti, nebo po historické stránce. Cílem bylo zároveň vytvořit průvodce městem za pomoci sociálních sítí, což se dle mého názoru zdařilo. Podařilo se mi u jednotlivých míst s pomocí sociálních sítí zjistit různé informace o zmíněných místech.

V teoretické části jsem popsala geografické podmínky Lvovské oblasti, do kterých jsem zahrнула například přírodní podmínky, nebo také národnostní složení obyvatelstva. Dále jsem se snažila jednoduše a ve zkratce popsat historii města a jeho důležité milníky. Závěrečná část teoretické práce byla věnována několika památkám s nesmírnou historickou hodnotou.

Praktickou část jsem pojala tak, že jsem navrhla dvoudenní exkurzi městem. Dvoudenní prohlídku jsem zvolila proto, že je možné výlet do Lvova realizovat během víkendu. Vybrala jsem místa, která jsou pro mě zajímavá. Při psaní praktické práce jsem si ověřila, že v dnešní době je velice snadné se dostat k informacím, které vás v dané lokalitě zajímají. Téměř každé místo, které jsem v exkurzi popsala, má účet na sociálních sítích či funkční internetové stránky. Díky tomu se mi podařilo najít a zpracovat informace, které do průvodce patří, například ceny vstupného a otevírací doba jednotlivých míst. Velmi nápomocná mi byla platforma Tripadvisor, kde máte možnost najít v téměř každém městě na světě přesně to pravé pro vás. Za to vděčíme turistům a návštěvníkům, ale i místním, kteří zanechají pravdivé recenze, na jejichž základě se můžete rozhodnout pro návštěvu daného místa.

V době, kdy byla práce psána, vypukl na Ukrajině válečný konflikt a trvá dodnes. Troufám si říct, že to ovlivnilo každý aspekt života všech občanů nejen ve Lvově, ale na celém světě. Kvůli tomu se mohou některé informace, jako například otevírací doba, lišit.

RESUMÉ

Bakalářská práce je zaměřena na město Lvov z pohledu potenciálního návštěvníka. Práce se dělí na několik částí. Nejdůležitější dělení práce je na teoretickou a praktickou část bakalářské práce.

Teoretická část se zaměřuje především na historii a na historické bohatství města. V teoretické části je také zmíněna architektura budov ve městě. Jsou vymezeny geografické podmínky. Dále jsou v práci popsány zajímavosti, turistické památky a místa, která by měl každý ve městě navštívit.

Praktická část byla zpracována jako dvoudenní průvodce městem pro turisty, včetně praktických informací ohledně jednotlivých míst, například otevírací doba či vstupné.

V úvodu praktické části se nachází několik užitečných rad ohledně ubytování, dopravy ve městě. Nejvyhledávanějším turistickým cílem jsou památky v samotném srdci města. Práce popisuje historické památky, a také moderní stavby a jiné aktivity, které se dají ve městě podniknout.

RESUMÉ V CIZÍM JAZYCE

The bachelors thesis “Cultural and historical excursion through the city of Lviv“ focuses on the city of Lviv from the perspective of a potential visitor. The thesis is divided into several parts. The main part of the thesis are the theoretical and practical parts.

The theoretical part focuses mainly on the history and historical richness of the city. The theoretical part also mentions the architecture of buildings in the city. Geographical conditions are defined. Furthermore, the thesis describes tourist sights and places which everyone should visit in the city.

The practical part works like a city tour guide, including important information about each place, such as opening hours or entrance fees.

In the introduction to the practical work there are some useful tips and accommodation and transport in the city. The most popular tourist destinations are monuments in the heart of Lviv. This work describes historical monuments, as well as modern buildings and other activities that can be done in the city.

SEZNAM LITERATURY

Книжні джерела в чужій мові

In: МЕЛЬНИК, Ігор. *Вулиці Львова*. Харків: Фоліо, 2017, с. 4-39. ISBN 978966-03-7863-6.

In: НИКОЛИШИН, Юрій. *Львів. Місто, що надихає*. Літературно-художнє видання. Львів: Априорі, 2016, с. 26-32. ISBN 978-617-629-344-6.

In: НИКОЛИШИН, Юрій. *Львів. Місто, щонадихає*. Літературно-художнє видання. Львів: Априорі, 2016, с. 26-32. ISBN 978-617-629-344-6.

НИКОЛИШИН, Юрій. *Львів. Подорож у часі*. Довідкове видання. Львів: Априорі, 2018. ISBN 978-617-629-392-7.

In: НИКОЛИШИН, Юрій. *Львів Сакральний*. Образотворче видання. Львів: Априорі, 2017, с. 19. ISBN 978-617-629-146-6.

In: НИКОЛИШИН, Юрій. *Львів Сакральний*. Образотворче видання. Львів: Априорі, 2017, с. 66. ISBN 978-617-629-146-6.

Інтернетові джерела

Lvov. *Booking.com* [online]. c1996–2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/ZrDTb>

Інтернетові джерела в чужій мові

Львівська область. *Karpaty.info* [online]. c2005-2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://www.karpaty.info/ua/uk/lv>

Географічне положення Львівської області. *Пізнавальний сайт*

«Географія» [online]. [cit. 2022-12-11]. Dostupné z:

https://geoknigi.com/book_view.php?id=18

ПАСПОРТ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ. *Львівськ аобласна рада* [online]. Львів, с2017

[cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://lvivoblrada.gov.ua/about-the-council/pasport-lvivskoji-oblasti>

Населення України Львівська обл. *Мінфін* [online]. Київ, с2008-2021 [cit. 2022-12-

11]. Dostupné z: <https://index.minfin.com.ua/ua/reference/people/lvovskaya/>

Населення та міграція. *Державна служба статистики України* [online]. Львів,

с1999-2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z:

https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/19/theme_19.php?code=19

Статті про Львів. *Карта Львова* [online]. с2009-2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z:

<https://map.lviv.ua/statti/history.html>

Коли, хто і де заснував місто Львів?. *Фотографії старого Львова* [online]. с [cit.

2022-12-11]. Dostupné z: <https://photo-lviv.in.ua/koly-hto-i-de-zasnuvav-misto-lviv>

Історія заснування міста Львова. *Львів відкритий для світу* [online]. с2022 [cit.

2022-12-11]. Dostupné z: <https://lviv.travel/ua/news/zasnuvannia-lvova>

ТЕ, ЩО ВИ НЕ ЗНАЛИ ПРО СОБОР СВЯТОГО ЮРА. *Капітолій* [online]. Львів

[cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://www.kapitoliy.net.ua/te-shho-vy-ne-znaly-pro-sobor-svyatogo-yura/>

Вартість проїзду у львівських автобусах відкоригували до 15 грн. *Львівська*

міська рада [online]. Львів, © 2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z:

<https://1url.cz/xrDTx>

НЕХТВИКЕ У ЛЬВОВІ: ЯК ПРАЦЮЄ ГРОМАДСЬКИЙ ПРОКАТ ВЕЛОСИПЕДІВ, СТАНЦІЇ І ТАРИФИ 2021. *VGORODE* [online]. с2009-2022 [cit. 2022-12-11].

Dostupné z: <https://1url.cz/grDTy>

Музей. *Львівський Історичний Музей* [online]. Львів, с2022 [cit. 2022-12-11].

Dostupné z: <https://www.lhm.lviv.ua/about.html>

Чорна кам'яниця. Найзагадковіша споруда площі Ринок. *Край* [online]. [cit. 2022-

12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/erDjL>

5 Pidzemel'ya. *Tripadvisor* [online]. Needham, с2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z:

<https://1url.cz/frDjt>

Коротко про музей. *Andrei Sheptytsky National Museum in Lviv* [online]. Львів, с2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://nml.com.ua/pro-muzey/korotko-pro-muzey/>

Нетиповий Львів: Парк Високий Замок. *Львів відкритий для світу* [online]. с2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://lviv.travel/ua/news/netipovii-lviv-park-visokii-zamok>

Статті про Львів: У роки Другої світової війни. *Карта Львова* [online]. с2009-2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://map.lviv.ua/statti/luckij6.html>

ПОВОЄННИЙ ЛЬВІВ У ЛЮДСЬКИХ ДОЛЯХ. ЩО ПИСАЛИ ЖІНКИ У ЛИСТАХ ДО РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ. *Твоє місто* [online]. Львів, с [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/erDjG>

Вартість проїзду у львівських автобусах відкоригували до 15 грн. *Часи української незалежності* [online]. Львів, © 2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/OrDjF>

Аптека-музей «Під чорним орлом». *Аптека-музей* [online]. Львів, с2009-2020 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: https://lvivpharmacy.org.ua/index_ua.html

Куди піти у Львові?. *INSOMNIA* [online]. Львів [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://insomnia.in.ua/>

3-Hour Private Shevchenkivskiyi Hai Open-Air Museum Tour from Lviv. *Tripadvisor* [online]. Needham, с2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/ZrDjV>

Hiking in Carpathian Mountains - Guided Walking Nature Tour. *Tripadvisor* [online]. Needham, с2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/GrDjk>

Вірменський квартал, Львів. *IGoToWorld.com* [online]. с [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/prDjs>

ЛЬВІВ У ВЕЛИКІЙ ВІЙНІ: АВТОРИ. *Центр міської історії* [online]. [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/DrDji>

Оперний театр, Львів. *IGoToWorld.com* [online]. с [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/ZrDj4>

10 фактів про Соломію Крушельницьку: ідеальна співачка, якій аплодував світ. *Радіо Свобода* [online]. с2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/erDjD>

Трішки про Львівський цирк. *Фотографії старого Львова* [online]. с [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://photo-lviv.in.ua/trishky-pro-lvivskyy-tsyrk/>

Про нас. *Львівська копальня кави* [online]. Львів [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://www.kopalnia.coffee/page/about>

Baczewski Restaurant. *Tripadvisor* [online]. Needham, с2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/YrDjU>

Pyana Vishnya. *Tripadvisor* [online]. Needham, c2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/crDjf>

ЕКСКУРСІЯ ЛЬВІВСЬКІ ПІДЗЕМЕЛЛЯ. *Andreolli-tour* [online]. Львів, c2010-2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/hrDjl>

НАСЕЛЕННЯ ТА МІГРАЦІЯ. *ПАСПОРТ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ* [online]. с [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/9rDjq>

Показання до лікування. *Трускавець - місто здоров'я* [online]. Трускавець, c2012-2022 [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://1url.cz/prDjS>